

Índex

A) DEFINICIÓ.....	2
B) ÍNDEX DE LA PD.....	3
B.1. EDUCACIÓ PRIMÀRIA, ESO I BATXILLERAT.....	3
B.2. EDUCACIÓ INFANTIL.....	4
C) REFERÈNCIES NORMATIVES.....	5
D) OBSERVACIONS NORMATIVES.....	6
Apartat 1: adequació i seqüenciació dels objectius generals de les àrees, matèries o àmbits.....	7
Apartat 2: indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.....	8
Apartat 3: seqüència dels continguts per a cada curs.....	8
Apartat 4: mètodes pedagògics.....	8
Apartat 5: distribució espai-temps.....	9
Apartat 6: activitats d'ampliació i de reforç.....	10
Apartat 7: criteris d'avaluació i de qualificació.....	10
Apartat 8: estàndards d'aprenentatge avaluable. <i>(Pot formar part de l'ap. 7)</i>	11
Apartat 9: elements transversals tractats. <i>(A EP i a ESO)</i>	11
Apartat 10: materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.....	12
Apartat 11: procediments de suport i de recuperació.....	13

Apartat 12: activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.....	13
Apartat 13: contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau. (ESO i BAT).....	13
Apartat 14: adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE	14
Apartat 15: seguiment de la PD. Indicadors d'assoliment.....	14
Apartat 16: prevenció de la violència de gènere, etc.....	15
E) ATRIBUCIÓ DE RESPONSABILITATS.....	15

A) DEFINICIÓ

És el document mitjançant el qual es desenvolupen, completen, adeqüen i concreten els currículums per a cadascuna de les matèries (ESO i BATXILLERAT) i per a cadascun dels cicles i cursos (EP i EI).

La programació docent forma part de la concreció curricular del centre, amb la qual ha de guardar coherència.

[índex](#)

B) ÍNDEX DE LA PD

B.1. EDUCACIÓ PRIMÀRIA, ESO I BATXILLERAT.

1. L'adequació i la seqüenciació dels objectius generals de les àrees, matèries o àmbits.
2. Els indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats¹
3. La seqüència dels continguts al llarg de cada curs.
4. Els mètodes pedagògics, així com els materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.
5. La distribució espai-temps.

¹ Decret 32/2014. Article 15. Avaluació. Punt 3 i Decret 34/2015. Article 17.4: Els mestres/professors han d'avaluar tant els aprenentatges dels alumnes com els processos d'ensenyament i la mateixa pràctica docent, per a la qual cosa s'han d'establir indicadors d'assoliment en les programacions docents.

6. Les activitats d'ampliació i de reforç.
7. Els criteris d'avaluació i de qualificació.
 - 7.1. Adequació i seqüència dels criteris d'avaluació, per cursos.
 - 7.2. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge.
 - 7.3. Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.
 - 7.4. Criteris i procediments de recuperació.
 - 7.5. **Criteris de promoció i de titulació** *(Quan correspongui)*.
8. Els estàndards d'aprenentatge avaluable. *(Pot formar part de l'apartat 7)*
9. Els elements transversals tractats. *(A EP i a ESO)*
10. Els materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.
11. Els procediments de suport i de recuperació.
12. Les activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.
13. La contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau. *(A ESO i a BATX)*
14. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE
 - 14.1. Plans d'actuació.
 - 14.2. Criteris per a l'elaboració de les Adaptacions Curriculars.
 - 14.3. Mesures individuals de suport en vistes al desenvolupament de les competències i l'assoliment dels objectius
15. Seguiment de la PD. Indicadors d'assoliment.
16. La prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat.

[índex](#)

B.2. EDUCACIÓ INFANTIL.

Elements mínims de les programacions docents segons l'Art. 10 del Decret 71/2008, pel qual s'estableix el currículum d'Educació Infantil a les Illes Balears.

- a) L'adequació i la seqüenciació dels objectius generals de les àrees.

- b) La seqüència dels continguts al llarg de cada curs.
- c) Els mètodes pedagògics.
- d) Els criteris d'avaluació.
- e) Els procediments i activitats de suport i d'ampliació.
- f) Les estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.

[índex](#)

C) REFERÈNCIES NORMATIVES

- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa. (BOE 10/12/2013, núm. 295)
- Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic de les escoles públiques d'educació infantil, dels col·legis públics d'educació primària, i dels col·legis públics d'educació infantil i primària. (BOIB 05/10/2002, núm. 120) (Art. 64)
- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària. (BOIB 05/10/2002, núm. 120) (Art. 73)
- Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears. (BOIB 02/07/2008, núm. 92 EXT) (Art. 10)
- Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears. (BOIB 19/07/2014, núm.97) (Art. 22)
- Decret 28/2016 de 20 de maig, pel qual es modifica el Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears. (BOIB 21/05/16, núm. 64)
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears. (BOIB 16/05/2015, núm.73) (Art. 29)
- Decret 29/2016 de 20 de maig, pel qual es modifica el Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de

l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 21/05/2016 núm. 64)

- Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears. (BOIB 16/05/2015, núm. 73) (Art. 24)
- Decret 30/2016 de 20 de maig, pel qual es modifica el Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears. (BOIB 21/05/2016 núm. 64)

[índex](#)

D) OBSERVACIONS NORMATIVES

En aquest apartat es facilita el contingut de les referències normatives citades a l'apartat anterior, així com altres observacions que cal tenir presents.

S'ha de tenir en compte que les Programacions Docents s'han d'adequar a les característiques i als coneixement de l'alumnat i en això radica la importància de l'avaluació inicial dels alumnes, ja que pot fonamentar l'adopció per part del professorat de decisions relatives al seu contingut tal com s'exposa, com a exemple, a l'article 7 de l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 6 de març de 2015 sobre l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes de l'educació primària a les Illes Balears.

Pel que respecta als ensenyament d'ESO i de Batxillerat, els departaments didàctics de les matèries lingüístiques han de coordinar les programacions docents.

[índex](#)

Apartat 1: adequació i seqüenciació dels objectius generals de les àrees, matèries o àmbits.

-
- Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears; article 10.3.
 - Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, article 22.3a.
 - Decret 34/2015, de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, article 29.3a.
 - Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del

batxillerat a les Illes Balears, article 24.3a.

A partir dels objectius generals per a l'etapa de l'àrea o matèria, definits als currículums oficials, en les programacions docents cal fer la **distribució dels objectius per a cada curs**, concretant-los i repetint-los amb el matisos que calgui segons els continguts que es treballen. Els **estàndards d'aprenentatge avaluable**s són referents necessaris a partir dels quals es pot realitzar aquesta distribució i seqüenciació.

En el moment de fer aquesta concreció convé tenir en compte les relacions establertes entre les competències clau i els objectius, de manera que en la redacció dels objectius per curs s'incorporin les **competències a assolir**, quedant així unificats els dos referents curriculars.

La redacció dels objectius per curs, i en definitiva de les **competències a assolir**, es pot fer utilitzant un verb d'acció -cercar, analitzar, justificar, classificar, comparar,...- + components (sempre que sigui possible) conceptuals, procedimentals i actitudinals de les competències a assolir.

[índex](#)

Apartat 2: indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats

El Decret 32/2014,a l'article 15.3 (Avaluació) i el Decret 34/2015, a l'article 17.4 determinen que els mestres/professors:

... han d'avaluar tant els aprenentatges dels alumnes com els processos d'ensenyament i la mateixa pràctica docent, per a la qual cosa s'han d'establir indicadors d'assoliment en les programacions docents.

Un indicador és una dada que ajuda a mesurar l'evolució d'un procés o d'una activitat. Ha de ser realista, clar, mesurable, precís i verificable, i ha de determinar les metes a assolir en un temps concret.

Els indicadors han de tenir com a finalitat obtenir informació significativa sobre un procés, sobre el grau d'assoliment d'uns objectius o d'unes competències que vénen concretades en els **estàndards d'aprenentatge** a fi de facilitar-ne l'avaluació i, per tant, la millora.

[índex](#)

Apartat 3: seqüència dels continguts per a cada curs

Són el conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a assolir els objectius de l'etapa i a adquirir competències.

En el procés d'elaboració de les PD és fonamental la seqüenciació dels

continguts per cursos, augmentant el nivell de dificultat.

Apartat 4: mètodes pedagògics

Són el conjunt d'accions, estratègies i procediments organitzats i planificats pels professors, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge dels alumnes i l'assoliment dels objectius plantejats.

Dins d'un aprenentatge competencial, els mètodes han de ser de caràcter actiu i contextualitzats, fomentant el grau de participació dels alumnes i possibilitant l'adquisició i l'ús dels coneixements en situacions reals. És així com els alumnes comprendran el que estan aprenent, sabran perquè aprenen i tendran capacitat d'emprar el que han utilitzat en altres situacions (funcionalitat).

Exemples referents d'aquestes metodologies són: l'aprenentatge per projectes, l'aprenentatge per problemes, estudis de casos...

Els mètodes pedagògics han de ser coherents amb els plantejaments del projecte educatiu del centre quant a principis i criteris bàsics que el caracteritzen referits a la intervenció educativa, l'orientació i l'avaluació, i amb el que es determina a la concreció curricular del centre.

[índex](#)

Apartat 5: distribució espai-temps

Partint d'un enfocament sistèmic de l'educació, en què cada un dels elements del currículum està relacionat amb els altres, l'organització de l'aula és també un dels aspectes que s'ha de tenir en compte en les programacions docents. Com es disposen els espais i com es fa la distribució del temps esdevenen igualment importants en l'educació.

La distribució espai-temporal ha de possibilitar treballar diferents estratègies en el grup, a fi que els alumnes puguin i sàpiguen fer feina tant de manera individual com per parelles, en petit grup o en gran grup. Aquesta diversitat d'estratègies enriqueix els alumnes i els ajuda a desenvolupar una actitud de col·laboració amb els companys, de respecte, de responsabilitat, de participació i d'autonomia progressiva.

La distribució del mobiliari de l'aula ha de permetre l'organització de feines en grups i la realització d'activitats diferents i que propiciar l'organització de l'espai de manera que es faciliti la comunicació entre els aprenents, la interacció freqüent i organitzada i l'atenció a la

diversitat.

Pel que respecta a la distribució temporal, s'han de tenir presents els criteris pedagògics que tinguin aprovat el centre per l'elaboració dels horaris dels alumnes, que cada curs són concretats a la Programació General Anual (PGA).

[índex](#)

Apartat 6: activitats d'ampliació i de reforç

En aquest apartat s'ha de plantejar com seran els criteris bàsics que determinaran la planificació de les activitats d'ampliació o de reforç segons quan calguin.

[índex](#)

Apartat 7: criteris d'avaluació i de qualificació

Són el referent específic per avaluar l'aprenentatge dels alumnes. Descriuen el que es vol valorar i que els alumnes han d'assolir, tant en coneixements com en competències; responen al que es pretén aconseguir en cada assignatura.

Serveixen de referència per valorar el què saben i què saben fer els alumnes a cada àrea o matèria.

Aquest apartat es pot organitzar de la següent manera:

- Adequació i seqüència dels criteris d'avaluació, per cursos.
- Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge.
- Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Criteris i procediments de recuperació.
- Criteris de promoció i de titulació (Quan correspongui).

[índex](#)

Apartat 8: estàndards d'aprenentatge avaluable. (Pot formar part de l'ap. 7)

Són les especificacions dels criteris d'avaluació que permeten definir els resultats d'aprenentatge i que concreten el que l'alumne ha de saber, comprendre i saber fer en cada assignatura. Els estàndards d'aprenentatge s'han de distribuir i seqüenciar per a cada nivell.

Han de ser observables, mesurables i avaluables i han de permetre graduar el rendiment o desenvolupament assolit.

S'ha de tenir present que els estàndards d'aprenentatge contribueixen i faciliten el disseny de proves de diagnòstic.

· [índex](#)

Apartat 9: elements transversals tractats. (A EP i a ESO)

Els elements transversals bàsics que s'han de treballar a totes les àrees o matèries són:

- Comprensió lectora.
- Expressió oral i escrita.
- Comunicació audiovisual.
- Tecnologies de la informació i la comunicació.
- L'esperit emprenedor basat en aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa, el treball en equip, la confiança en un mateix i el sentit crític.
- L'educació cívica i constitucional.

El tractament dels elements transversals han de tenir coherència amb el que està determinat al Projecte Educatiu de Centre (PEC) i a la Concreció Curricular (CC) del centre.

· [índex](#)

Apartat 10: materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.

La selecció i l'ús de materials i recursos didàctics constitueix un aspecte essencial que està totalment relacionat amb la metodologia.

És primordial la implicació dels docents en l'elaboració i el disseny de diferents tipus de materials adaptats als diferents nivells, estils i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, cosa que garantirà una millor atenció la diversitat de l'aula.

Cal la potenciació de l'ús d'una varietat de materials i recursos, considerant especialment les TIC, que permeten accedir a recursos virtuals i que poden afavorir la innovació pedagògica i la possibilitat del

canvi de la metodologia d'aprenentatge.

Pel que respecta als llibres de text, si és el cas, s'ha de tenir en compte que a l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de dia 21 de juliol de 2014 per la qual es desplega el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (BOIB 24/07/2014 núm. 100), en el seu Art. 10 s'exposa que els llibres de text i consulta no poden ser substituïts abans que transcorri un període mínim de quatre cursos acadèmics. Excepcionalment, quan la programació docent ho requereixi i amb l'informe favorable del Departament d'Inspecció Educativa, poden ser substituïts abans de la finalització del període esmentat.

[índex](#)

Apartat 11: procediments de suport i de recuperació.

S'ha d'exposar, de manera general, com es planificarà el suport ordinari, sempre tenint en compte el que estigui establert en el Pla d'Atenció a la Diversitat (PAD) del centre.

Apartat 12: activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.

S'han d'establir uns criteris generals a tenir en compte a l'hora de programar activitats complementàries i extraescolars. Les activitats complementàries i extraescolars s'hauran de concretar cada curs dins del marc de la Programació General Anual (PGA).

S'ha de tenir present que aquest tipus d'accions són altament motivadores per a l'alumnat i possibiliten la planificació d'activitats prèviament, durant i després de la pròpia acció educativa.

[índex](#)

Apartat 13: contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau. (ESO i BAT)

Totes les àrees i matèries han de contribuir al desenvolupament competencial.

Les competències són les capacitats per aplicar de manera integrada els continguts propis de l'etapa educativa per aconseguir dur a terme activitats adequadament i resoldre problemes complexos eficaçment.

En aquest apartat s'ha especificar, d'una forma general, la contribució de la matèria al domini de les set competències claus, en un major o menor

grau.

En els annexos dels Decrets en els que s'estableixen els currículums de cada ensenyament (*Citats a l'apartat de normativa del present document*), s'exposen unes orientacions sobre la contribució de cada àrea o matèria a les competències claus.

[Índex](#)

Apartat 14: adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE

Aquest apartat pot estar dividir en els següents subapartats:

- Criteris per a l'elaboració de les Adaptacions Curriculars.
- Mesures individuals de suport en vistes al desenvolupament de les competències i l'assoliment dels objectius

A l'hora de l'elaboració d'aquest apartat, s'ha de tenir present el que està recollit en el Pla d'Atenció a la Diversitat (PAD) del centre, que és el document que recull les actuacions que el centre preveu per ajustar l'atenció educativa a les característiques i necessitats de tot l'alumnat.

[índex](#)

Apartat 15: seguiment de la PD. Indicadors d'assoliment.

Els mestres/professors han d'avaluar tant els aprenentatges dels alumnes com els processos d'ensenyament i la mateixa pràctica docent, per a la qual cosa s'han d'establir indicadors d'assoliment en les programacions docents.

(Decret 32/2014. Article 15. 3 i Decret 34/2015. Article 17.4.)

Aquests indicadors serviran per poder comprovar el grau de compliment de la Programació Docent i seran bons referents a tenir en compte en vistes a les modificacions d'aquesta.

[índex](#)

Apartat 16: prevenció de la violència de gènere, etc

Aquests valors i principis s'han d'incloure en alguna programació docent, tant a l'Educació Primària, com a l'Educació Secundària Obligatòria.

En un nivell més concret i específic, el que s'ha de cercar és el foment de:

- La igualtat efectiva entre homes i dones i la prevenció de la violència de gènere, i dels valors inherents al principi d'igualtat de tracte i de no-discriminació per qualsevol condició o circumstància personal o social.
- L'aprenentatge de la prevenció i la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, així com dels valors que sustenten la llibertat, la pau, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la democràcia, el respecte als drets humans i el rebuig a la violència, el respecte i la consideració a les víctimes del terrorisme, la pluralitat, el respecte a l'Estat de dret i la prevenció del terrorisme i de qualsevol altre tipus de violència.

[índex](#)

E) ATRIBUCIÓ DE RESPONSABILITATS

A la següent Taula s'especifica a quins càrrecs o òrgans correspon l'elaboració de la PD i la seva aprovació.

<p>ELABORA</p>	<p><u>EI / EP</u></p> <p>Els equips de cicle. <i>(Atenent a les directrius generals establertes a la CCP) (1)</i></p> <p><u>ESO / BATX</u></p> <p>Els departaments didàctics baix la coordinació del cap del departament. <i>(Atenent a les directrius generals establertes a la CCP) (1)</i></p> <p>En el procés d'elaboració s'ha de tenir en compte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Característiques dels alumnes. - Característiques de l'entorn del centre. <p>Cal tenir present que:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Són uns documents públics i han d'estar a l'abast de la comunitat educativa. - Els centres han de donar una publicitat especial als objectius educatius, als criteris d'avaluació, als estàndards avaluable, als criteris de qualificació i a les mesures de recuperació. Tots aquests elements formen part de les programacions docents.
<p>APROVA</p>	<p>Claustre de professors (2)</p>

[Índex](#)

(1) Referents normatius:

- Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic de les escoles públiques d'educació infantil, dels col·legis públics d'educació primària, i dels col·legis públics d'educació infantil i primària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre)

Article 49. Composició i competències de la comissió de coordinació pedagògica

5. La comissió de coordinació pedagògica exercirà les competències següents:

a) Establir, a partir dels criteris presentats pel claustre, les directrius generals per a l'elaboració i la revisió dels projectes curriculars d'etapa, que seran desenvolupats pels equips de cicle mitjançant l'elaboració de les programacions didàctiques.

- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre)

Article 58. Competències de la comissió de coordinació pedagògica

La comissió de coordinació pedagògica exercirà les competències següents:

a) Establir, a partir dels criteris presentats pel claustre, les directrius generals per a l'elaboració i la revisió dels projectes curriculars d'etapa, que seran desenvolupats pels departaments didàctics mitjançant l'elaboració de les programacions didàctiques, i pel departament d'orientació amb l'elaboració dels plans d'orientació educativa i d'acció tutorial; i assegurar-se, d'aquesta manera, de la coordinació i coherència interna dels projectes curriculars.

b) Dirigir i coordinar l'elaboració dels projectes curriculars d'etapa, com també les possibles modificacions, i responsabilitzar-se'n de la redacció.

(2) Referents normatius:

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació:

Article 129. Competències.

El Claustre de professors tindrà les competències següents:

b) Aprovar i avaluar la concreció del currículum i tots els aspectes educatius dels projectes i de la PGA.

[índex](#)